

Tudod-e Szegedről?

Szeged megyei város nemcsak Csongrád megye székhelye, s a Dél-Alföld tervezési-gazdasági körzet regionális központja, hanem számos funkció tekintetében országos kisugárzású. Területe 33 458 ha.

A város állandó népességének száma mintegy 160 000, lakónépessége pedig meghaladja a 175 000 főt. E két adat közti viszonylag nagy különbség is a város oktatási és egyéb intézményei, valamint az ipar kínálta munkalehetőségek, s a tanulási lehetőségek szegedi koncentrációjának eredményeként adódik. Szegeden él a megye városi lakosságának mintegy fele, s a megye népességének több, mint egyharmada. Szeged város kiemelt felsőfokú központ, nemcsak az oktatás-művelődési, s a kulturális és egészségügyi ellátottság terén tűnik ki, hanem gazdasági potenciálja is jelentős.

Szeged szocialista iparában foglalkoztatottak száma 34 000 fő. A munkásszáma 32%-a a nehéziparban, 53%-a a könnyűiparban és 15%-a pedig az élelmiszeriparban tevékenykedik. A szocialista iparban foglalkoztatottak 76%-a fizikai foglalkozású, s 46%-a nő. Az utóbbi részarány országos vonatkozásban is kiemelkedő, ami elsősorban iparunk strukturális vonásaival (a könnyű- és az élelmiszeripar jelentőségével) magyarázható.

Szeged iparának egyes termékei a város, illetve tágabb környéke lakosságának ellátásán túl nagy mértékben hozzáférnek az országos szükséglet kielégítéséhez, illetve export kötelezettségeink teljesítéséhez. Így pl. Szeged ipara adja az ország szalámi termelésének 58%-át, fűszerpaprika őrlésének 49%-át, csontos nyershús termelésének 9%-át, a gyümölcs és fűszerezőanyagok 70%-át, a len- és kenderzöveget 28%-át, férfifűzőt 11%-át a bűrtörzset 16%-át stb.

Ha lassan is, de növekvő tendenciát mutat azoknak a nehézipari termékeknek, illetve ter-

mékcsoportoknak is a köre (kábel-féleségek, gumiipari termékek stb.) melyek szerepet játszanak Szeged ipari arculatának kialakulásában. Itt kell ugyanakkor hangsúlyoznunk a Szeged környéki kőolaj- és földgázmezőtermelésének városunk dinamikus fejlődésére gyakorolt jótékony hatását is.

Szeged városnak 8 mezőgazdasági termelőszövetkezete, mintegy 275 000 ha-on gazdálkodik, melyben a búza és kukorica mellett a takarmánynövények, a zöldség- és a gyümölcs-félék a legjelentősebbek. Szeged hazánkban belüli déli fekvése, valamint a magas napsütéses órák száma és kedvező talajadottságai miatt a primörököt legkorábban, s a

zöldség-gyümölcs-félék nagy választékát és jó minőségét biztosítja. Városunk országos vonatkozásban is kiemelkedő élelmiszeriparának elsődleges nyersanyagbázisát a város környéki közös és háztáji gazdaságai jelentik. Állatállományunk a megyei állományoknak kb. 10%-a.

Szeged infrastrukturális ellátottsága a hazai városaink viszonylatában fejlett, azonban relatív fejlettségének objektív megítéléséhez a településhierarchia azonos szintjén álló városok (Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs, Szeged) közötti összehasonlítás indokolt. Az infrastruktúra klaszszikus ágazatai vonatkozásában ez a rangsor az alábbi módon alakul:

Infrastrukturális ágazat	Szeged helye a kiemelt felsőfokú központok sorában
A lakás- és a kommunális ellátottság mutatói alapján	2
Az egészségügyi ellátottság mutatói alapján	1
Az oktatási és a művelődési helyzet alapján	1
A kereskedelmi ellátottság jellemzői alapján	4
Sportintézményekkel való ellátottság alapján	4

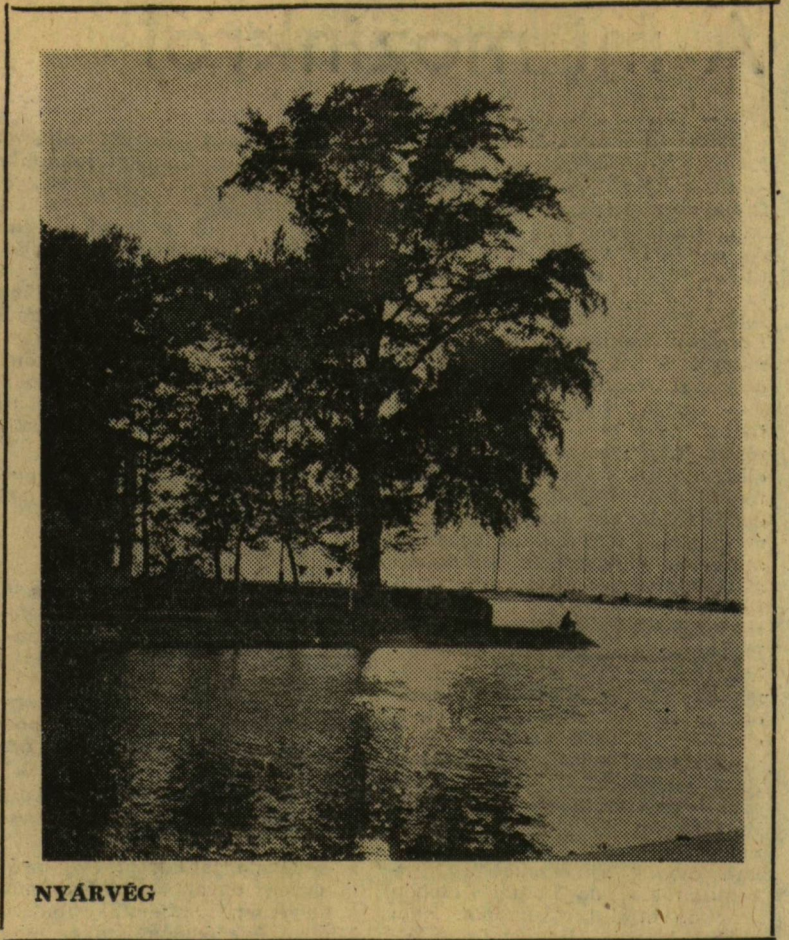
A fentiekből kitűnik, hogy melyek azok az infrastrukturális területek, amelyek terén legelőbb a fejlesztési elképzelések megvalósítása.

Ismeretes, hogy felszabadulásunkat követő extenzív iparosítás idején az infrastrukturális fejlesztést bizonyos mértékig alárendeltük a termelő szféra főke-szükségeinek. Hosszútávon azonban az infrastruktúra fejlettségi szintjének a gazdaság egészétől való lemaradása a fejlődés hatékonyságának féltőjevé válhat. Ugyanakkor Szeged fejlődésének más — dinamikus-san fejlődő — városainkhoz viszonyított tempóvesztése is el-

sősorban az infrastruktúra színvonalának vonatkozásában a leg-szembevetőbb. Ezért napjainkban különösen fokozott figyelem irányul a termelő szféra fejlesztése mellett az infrastruktúra fejlesztése is. Korszerűsödik köz-úthálózatunk és közlekedési rendszerünk, épül a második Tiszahíd Szegeden, bővül kereskedelmi ellátottságunk és javulnak a sportolási lehetőségeink is.

Szeged lendületes, harmonikus fejlődése következtében mind magasabb szinten képes kielégíteni a társadalmi-gazdasági elvárásokat.

ABONYI GYULÁNÉ DR.

NYÁRVÉG

Jutalom

Az Oktatási Minisztériumban szeptember 13-án megrendezett ünnepségen adták át az oktatási miniszter jutalmát a legjobbnak ítélt új tankönyvek szerzőinek.

Az általános iskolák VI. osztályos fizika könyvéért és feladatlapjéért a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola oktatóit, valamint a Gyakorló Általános iskola tanárait Kövesdi Pált, dr. Halász Tibort, Bor Pált, Kovács Lászlót, Bonifert Domokosné, Miskolczi Józsefnét és Szántó Lajost jutalmazták.

Vendégek

Szirovica Antal vezetésével szeptember közepén Szegeden, járt a Jugoszláv Vajdasági Dolgozó Nép Szocialista Szövetsége szabadkai közégi választmányának delegációja. Szegedi tartózkodásuk során a szabadkai népfrontküldöttség tagjai ellátogattak a József Attila Tudományegyetemre is, ahol dr. Rác János oktatási rektorhelyettes fogadta a vendégeket, s tájékoztatta őket az intézményben folyó tudományos és kutatómunkáról, a közelmúltban elért eredményekről.

Ismerjük meg, legyünk látogatói!

könyvekről, folyóiratokról stb. is, sőt átkéréssel (könyvtárközi kölcsönzéssel) szinte a világ minden részéből megszerezhetik a szükséges kiadványt vagy másolatát. Az általános érvényű együttműködés következtében az ország akár legkisebb helységének

Levéltára és a 350 ezer kötetes Somogyi-könyvtár szolgáltatásaira is támaszkodhatnak. Közvetlen igényeiket azonban — a helyi adottságoktól függő mértékben — elsődlegesen az együttesen 400 ezer kötetet meghaladó tanszéki, tanszékcsoporti könyv-

az első hetekben elkalkulozzák őket az évfolyamfelelős oktatók, az illetékes KISZ-alapszervezet megbízottai, vagy segítőkész fel-sőbbéves kollégáik. Ne restelljenek e könyvtárakban részletes tájékoztatást kérni a gyűjteményről, a szolgáltatásokról, az igénybevétel feltételeiről.

A kollégiumokban lakó első-évesek tapasztalhatják, hogy az ott létesített könyvtárakban nemcsak a szellemi felrészítést szolgáló szépirodalmi, ismeretterjesztő kiadványok találhatók meg a könyvespolcokon, hanem egyre tudatosabb gyűjtés eredményeként a legfontosabb, tanulmányi munkájukhoz szükséges könyvek és folyóiratok is kézbe vehetők.

Tájékozódás, kölcsönzés, olvasás

A Központi Könyvtár országosan jelentős nagyságrendű gyűjteménye, sokrétű szolgáltatásai fogják keretbe a tudományegyetemen működő, eddig felsorolt könyvtárak tevékenységét.

Míg a tanszéki, tanszékcsoporti könyvtárakban egy-egy tudomány, tudománycsoport oktatásához, kutatásához szükséges kiadványokat gyűjtik és teszik hozzáférhetővé, addig a Központi Könyvtár az egyetemen művelt valamennyi tudományterületre törekszik tekintettel lenni. Ésszerűségi megfontolások alapján olyan típusú kiadványokat szerez be vásárlással, a nyomdai s. kötelepéldány-szolgáltatás, a cseretevékenység, ajándékozás útján, amelyek az oktatók és kutatók több tudományterületre kiterjedő vagy határterületen mozgó tevékenységéhez nyújtanak közvetlen vagy közvetett segítséget, és egyidejűleg a hallgatók tanulmányi munkájához is megfelelő feltételeket igyekeznek biztosítani.

A beiratkozott egyetemi hallgatók általában helyben olvasás, kölcsönzés közvetítésével vehetik kézbe a kiadványokat. A könyvek jelentős részét megszorítás nélkül kölcsönözhetik. Meghatározott kiadványokat engedélyel-

használhatnak. Szinte kivétel nélkül valamennyi könyv helyben olvasható a szakosított olvasótermekben (általános, társadalomtudományi és természet-tudományi olvasóterem.) A jelenleg rendszeresen járó, mintegy 1200 hazai és külföldi általános és szakfolyóirat, valamint a megelőző évek folyóirat- és hírlap-kötetei csak helyben olvashatók. Helyben használhatók továbbá a lexikonok, szótárak, különféle általános és szak-kiadványjegyzékek, adattárak.

A pályamunkához, szakdolgozathoz szükséges, de helyben rendelkezésre nem álló kiadványokat a könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó munkatársak közvetítik más könyvtárakhoz. A más könyvtáraktól kölcsönzött könyvet, folyóiratot vagy másolatát a hallgatók csak helyben olvashatják.

Egy-egy mű keresésekor, adott témához kapcsolódó irodalom gyűjtésekor a különféle szempontok szerint rendezett katalógusok használata elengedhetetlen. A katalógusok használatára vonatkozó, valamint a Központi Könyvtár egyéb szolgáltatásaival kapcsolatos felvilágosításért hallgatóink a tájékoztató szolgálat munkatársaikhoz fordulhatnak.

A Központi Könyvtárról adott fenti kép csak igen vázlatos. Behatóbb ismeretek szerzése érdekében kívánatosnak látszik, hogy a többi hallgatóhoz hasonlóan a tudományegyetem elsőévesei is rendszeres használói legyenek az itt rendelkezésre álló kiadványoknak, válják igazi munkaterré a könyvtári környezetet.

Feltétlenül hasznos, ha az évfolyamfelelős oktatóval, vagy a megbízott KISZ-es fiatalok vezetésével felkeresik a Központi Könyvtárt, és részletes tájékoztatást kérnek az intézményről, szolgáltatásairól, a szolgáltatási feltételekről. Ajánlatos e látogatásokat legkésőbb október végéig megszervezni. A zavartalan lebonyolítás érdekében az elsőévesek csoportvezetői állapotban meg a látogatás időpontjában dr. Nagymiklósi Erzsébettel, a Központi Könyvtár Tájékoztató Csoportjának vezetőjével.

Mind a tanszéki, tanszékcsoporti könyvtárak, mind a Központi Könyvtár könyvtárosaival szeretettel várják elsőéveseinket, s minden hallgatónkat.

DR. NOVÁK ÁKOS

A Központi könyvtár társadalomtudományi olvasóterme (Fotó: Kun Sándor)

könyvtára is kölcsön veheti például a 28 millió kötetes moszkvai Allami Lenin Könyvtár, a 18 millió kötetet elérő washingtoni Library of Congress, a 13 millió kötetet meghaladó londoni British Library, a 7 millió kötetes párizsi Bibliothèque Nationale, a 2 millió kötetet birtokló budapesti Országos Széchényi Könyvtár és természetesen a 600 ezer kötetet meghaladó szegedi József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára kölcsönözhető kiadványait vagy azok másolatát. A könyvtárak ismertett együttműködése tehát megszünteti a szakember és a leendő szakember elszigeteltségét, lényegében az emberiség írásba foglalt ismereteinek használójává teszi.

400 ezer kötet a tanszékeken

A tudományegyetem oktatói, kutatói, hallgatói Szeged jelentős gyűjteménnyel rendelkező

tárak elégitik ki. E könyvtárak közül a Bolyai Intézetet nemzetközileg is elismert értékű és jelentős kötettségű tudományos gyűjteménnyel rendelkeznek. Szolgáltatásaik, kötettségük, forgalmuk alapján feltétlenül említést érdemelnek az Állam- és Jogtudományi Kar könyvtára, az irodalomtörténeti tanszékek könyvtára, a Szerves Kémiai Tanszék könyvtára, a nyelvészeti tanszékek könyvtára, a történeti tanszékek és az okortudományi szakcsoport könyvtára, a Neveléstudományi Szakcsoport Könyvtára, az ideológiai tanszékek könyvtárai, valamint az Általános és Fizikai Kémiai és a Kisérleti Fizikai Tanszék könyvtárai.

E hálózati könyvtárak többségében szakmailag jól felkészült könyvtárosok igényes munkájára támaszkodhatnak mind az oktatók, mind a hallgatók. Az elsőéves hallgatók tehát forduljanak bizalommal a tanszéki könyvtárosokhoz, akikhez bizonyára már

Korunk követelményei sokoldalúak és magasak a szakemberekkel szemben, legyenek akár pedagógusok, akár egyéb szak-képzettségűek (jogász, vegyész, programozó matematikus stb.). Kivétel nélkül mindegyükre érvényes, hogy ismereteiket sokrétűen és állandóan kell bővíteniük. Az ismeretszerzés és bővítés nagyon lényeges forrásaik közé tartozik a könyv és a folyóirat.

Végzős hallgatóink túlnyomó többsége tekintélyes mennyiségű saját vásárlású könyvet visz első munkahelyére. Ezek között megtalálhatók a megfelelő szak-tudományi tankönyvek, jegyzetel, a képzési idő alatt kereskedelmi forgalomba kerülő szakkönyvek, ideológiai, szépirodalmi, művészeti, ismeretterjesztő művek, lexikonok, szótárak. Önálló otthonuk első szellemi kincsei ezek, amelyek mindenkor rendelkezésükre állnak. E szellemi kincs-bányájuk egyre gyarapszik, mert birtokosuk továbbra is módszeresen vásárolja az ismeretei bővítését vagy szellemi felrészítését szolgáló kiadványokat, előfizet szakmai, politikai, ismeretterjesztő folyóiratokra. Elsőéves hallgatóink is így készüljenek leendő hivatásukra: már hallgató koruk első felétől kezdve alapozzák meg, majd az egyetemi évek során és később is gazdagítsák egyéni gyűjteményüket!

A világ minden tájáról

Az olvasni szerető, önművelő, világban végbemenő gazdasági, társadalmi, tudományos-technikai, kulturális változásokat nyomó kísérő emberek tapasztalatból tudják, hogy a szűk érdeklődési körükbe tartozó valamennyi könyvet, folyóiratot és egyéb kiadványt lehetetlen saját gyűjteményük számára megvenni. Ennek — az anyagi kihatás mellett — a világ valamennyi pontján megjelenő kiadványok özöne szab határt. A megoldhatatlannak tűnő problémát a könyvtárak sajátos lehetőségeikkel, szolgáltatásaikkal igyekeznek enyhíteni. Egyfelől helyben olvasztás, kölcsönzés, szóbeli és írásbeli tájékoztatás, műrészletek másolása révén a saját kezelésükben levő kiadványokat hozzáférhetővé teszik olvasóik számára, másfelől szóbeli és írásbeli tájékoztatás útján felvilágosítást tudnak adni más könyvtárak birtokában levő